

извика. . . „Мича убиха, каза. . . убиха го аивцитѣ. . . Престорили се на руси, продумали му нѣщо по руски, и той отишелъ при тѣхъ. . . „Долу пушката!“ му извикали, и тамъ го съсѣкли. . . Нѣма вече време за губене. . . бѣжъ!“ Че като рекоха „бѣжъ“ — като хукнаха нагоре, кой презъ пжтеката, кой презъ каменациѣ — не се чува, не се видѣха. . . Е, господине, на този день, преди шесть годинъ, страшно бѣгане бѣше.

Думитѣ на водача ми произведоха мрачно впечатление. Азъ си представихъ мислено тая тиха и цвѣтуща сега долинка, каква е била въ онзи критически день, когато хиляди жени, мъртви отъ страхъ, разплакани и изгладнѣли деца, пребледнѣли и смутени мжже сж се трупали, като сплашено стадо овци, обхванати отъ луда паника, безъ водачъ, безъ посока, безъ надежда! . . .

— Сега, като вървимъ нагоре, надлъжъ изъ Лѣвица, ше ти покажа, отде бѣгаха всички нашенци. . . Дръжъ се харно: тука е лошо, рече бай Михалъ, като трѣгна предъ мулето ми.

— Оттукъ, изъ Лѣвица, се върнаха хората, обади се Рачо Чобанътъ, който поиска да вземе участие въ разговора.

— Мълчи бе, хлапетийо! — измърмора бай Михалъ. . . тебе те нѣмаше тогава.

Рачо Чобанътъ млъкна посраменъ.

Ние следвахме да се спускаме къмъ леглото на шумещата рѣка. Скоро стигнахме до брѣга и захванахме да вървимъ надлъжъ по него. Отъ дветѣ ни страни се издигаха голѣми и грозни планински стени, които на всѣка стѣпка ставаха повисоки и по-увиснали. Слънцето, което едвамъ се показваше, позлатяваше тѣхнитѣ космати върхове. Единъ чистъ, хладенъ, сладостенъ въздухъ, размѣсенъ съ миризмата на горската чубрика, вливаше неизяснимо наслаждение въ гърдитѣ ни. Усѣтахъ, че се подмладявахъ въ тая прѣсна девствена природа, пълна съ толкова тишина и хармония. Рѣката съ бѣли пѣнливи водопади и скокове се хвърляше изъ стрѣмнитѣ си брѣгове, гърмѣше, ехтѣше, и пълнѣше самотията съ ди-

вата си мелодия. Намѣста, до пжтеката, изъ зеленитѣ шубраци и лещаци се смѣха стърковетѣ отъ прѣсни малини, червени като корала на Персия, сладки като устнитѣ на ихтиманскитѣ девойки. Азъ се навеждахъ отъ мулето, и кжсахъ тия прелестни стъркове. Настанахме лещациѣ, които ни оставяха една малка, като алея, пжтека, за да преминемъ. Другарѣтъ ми, ученикѣтъ, отседна отъ добычето и се спусна върху тази лакома плячка съ голѣмо остървение. Той напълни всичкитѣ джобове на палтото и панталонитѣ си съ лешници, които следъ малко изхвърли обратно, защото бѣха зелени. Слѣзохъ и азъ, защото пжтеката стана твърде страшна и опасна. Пороитѣ бѣха я изровили, трѣнитѣ я преплитиха съ своитѣ досадителни вейки. Чудни цвѣта пѣстрѣха отъ дветѣ страни пжтя ни. Сини, червени, алени, жълти, стрѣкчета показваха своитѣ прекрасни главички изъ тревитѣ; и тѣ викаха, тѣ молѣха, да ги откжснемъ. Китката която направихъ отъ тѣхъ, бѣ прелестъ. Чини ми се, че никога градинскитѣ цвѣтове по свежестъта си, по блѣсъка на шара си, по своеобразната си хубостъ не могатъ се сравни съ произведенията на горската флора. За всѣко цвѣте азъ разпитвахъ, какъ се казва, готовъ да му запиша името въ портфела си, за да осладя съ неговото благоухание нѣкой стихъ. Напраздно! На всѣки подобенъ въпросъ бай Михалъ ми отговаряше еднакво.

— Това е едно цвѣте, — планинско цвѣте.

А Рачо Чобанътъ прибавяше дълбокоумно:

— Това е цвѣте. . . санкимъ трева. . . тждѣва ги има много такива.

Изведнѣжъ погледа ми плени едно цвѣте, което стърчеше на стрѣмнината на брѣга. То бѣше румено-свѣтло, толкозѣ румено, щото ти се чинѣше, че е кжст отъ джгата, една ангелска цѣлувка, орошена отъ небето. Азъ се спрѣхъ, очарованъ отъ това чудно хубаво създание, така усмихнато, така красиво, така скромно